VŠMU
Filmová a televízna fakulta

POSUDOK ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Téma: Slovenský štát vo filme. Dokumentárna a hraná tvorba po roku 1945
Typ záverečnej práce: Habilitačná práca
Autor: Mgr. art. Eva Filová, ArtD.
Oponent: doc. Mgr. Martin Palúch, PhD.

P.č.	Kritériá hodnotenia záverečnej práce
1.	**Písomné hodnotenie** Eva Filová je absolventkou dvoch vysokých škôl. Získala tituly Magisterka umenia na Vysokej škole výtvarných umení v odbore grafika (1996) a neskôr titul Magistra na FTF Vysokej školy múzických umení (2006) v odbore Filmové a televízne umenie a veda/Filmová veda, ktoré zavŕšila na rovnakej škole úspešnou obhajobou titulu ArtD. v odbore Filmové umenie a multimédiá/Umelecká kritika a audiovizuálne štúdiá (2009). Od tohto roku po súčasnosť pôsobí na Katedre filmových štúdií kde sa venuje pedagogickej, bádateľskej, projektovej a organizačnej činnosti. Patrí k dlhodobo kontinuálne publikujúcim výskumníčkam, pričom jej dokladový spis v dostatočnej miere obsahuje predpísaný počet monografií, vedeckých štúdií, odborných textov, článkov, oral history rozhovorov, projektovú činnosť a popularizačné aktivity, ktoré odzrkadľujú jej pomerne široký bádateľský záujem. Ide najmä o analytické texty i komparatívne štúdie, so zameraním na historiografický výskum slovenskej kinematografie, častokrát s dôrazom na prelínanie formálnych, výtvarných i kompozičných aspektov filmového obrazu. Ale systematicky sa venuje aj krátkometrážnej tvorbe, archívnym štúdiám, rodovej problematike v slovenskom filme, obrazom extrémizmu i zobrazovaniu udalostí z obdobia vojnovej Slovenskej republiky v dejinách našej krátkej i celovečernej tvorby. Jej práce majú v mnohých ohľadoch novátorský a objaviteľský charakter. Napríklad v prípade výskumu „erotického“ diskurzu v slovenskom filme alebo v prípade odhalenia talianskej verzie slovenského filmu Zmluva s diablom, či pri odhaľovaní peripetií vzniku a tvorivých aspektov experimentálneho filmu Lilli Marlen od Petra Mihálika. Jej znalosť dejín a teórie výtvarného umenia jej umožňuje skúmať výtvarné aspekty filmovej tvorby, ktoré funkčne začleňuje do filmologického diskurzu, čím reflektuje a odkrýva nové tendencie, paralely a témy medzi umeniami v rámci vizuálnej kultúry. Cyklus oral history, ktorý realizovala, má trvalú a nezmazateľnú hodnotou, ktorá bude ďalším generáciám bádateľov a výskumníkov slúžiť na štúdium našej filmovej kultúry. Témy rodovej rovnosti a extrémizmu odzrkadľujú jej záujem o spoločenské témy a tabuizované kultúrne fenomény, ktoré sú latentne skryté a symptomaticky vystupujú z povrchov na prvý pohľad jednoznačne sa tváriacich obsahov v istých presne typizovaných a dobou určovaných filmových schémach. V monografii Slovenský štát vo filme. Dokumentárna a hraná tvorba po roku 1945 sa Filová podrobne venuje výskumu zobrazovania tém vojny, politickej reprezentácie štátu a Povstania v non-fiction tvorbe od roku 1945 po súčasnosť. Okrem prehľadovej, skúma aj širšie súvislosti vzniku diel a dobovo podmienené perspektívy zobrazovania vojnových udalostí. Venuje sa nie len krátkometrážnej, celovečernej, ale aj televíznej dokumentárnej tvorbe, čím vytvára komplexne bohatý pohľad na tému vojny v slovenskej kinematografii cez cielene vybraté tematické bloky. V novodobom výskume tak ide o prvý ucelený pokus o zhodnotenie témy a jej doplnenie o súčasnú perspektívu. Táto práca si vyžadovala koncentrovaný archívny výskum nie len filmov, ale aj písomných dokumentov a dobovej publicistiky. V druhej monografii Eros, sexus, gender v slovenskom filme, ktorú treba vnímať aj ako nadväzujúcu na jej diplomovú a dizertačnú prácu, Filová skúma erotický diskurz a jeho prejavy, či spôsoby postupného „obnažovania sa“ v slovenskom filme, ktoré sa postupom času emancipovali a v priebehu vývoja kinematografie prebíjali na povrch – od letmého bozku až po zobrazovanie rodovo podmienených aspektov a tém vo filme po roku 1989. Aj v tomto kontexte je dôležité povedať, že Filová tému skúma komplexne, v priebehu dejín jej

	vývoja, čím syntetizuje doterajší parciálny výskum s bohatým využitím domácej a zahraničnej odbornej literatúry. V neposlednom rade treba vyzdvihnúť aj jej kontinuálnu pedagogickú činnosť, v ktorej aplikuje svoje poznatky z bádateľskej činnosti na oblasti dejín i súčasnú svetovú a slovenskú kinematografiu alebo priamo počas špecializovaných seminárov zameraných na výučbu spoločensko-vedných aspektov, filmovú prax, audiovizuálne štúdiá, autorskú tvorbu, rodové štúdiá či tém z oblasti experimentálneho filmu. Jej znalosti sa uplatnili aj pri vypracovaní elektronických skrípt s názvom Kapitoly z dejín svetového filmu (2015), ktoré publikovala v ko-autorstve s kolegyňami z Katedry audiovizuálnych štúdií a patria k základným učebným kompendiám pre filmové školy u nás. K ďalším aktivitám na Katedre patrí aj jej organizačná činnosť, členstvá v Akademickom senáte a funkcie v komisiách či v rámci školiteľskej činnosti pri vedení bakalárskych a magisterských záverečných prác, ktoré Filová tiež dostatočne vykonáva. K ďalším splneným kritériám patri jej grantová činnosť, ktorú Filová úspešne absolvovala na pozíciách hlavnej riešiteľky alebo spoluriešiteľky projektov APVV, KEGA a AVF. Disponuje aj dostatočným súpisom kategorizovaných publikačných výstupov doma a v zahraničí, bohatou konferenčnou i popularizačnou aktivitou, napríklad v rozhlase. V tomto ohľade neprekvapí, že ašpirantka v dokladovom spise prezentuje dostatok recenzií, ohlasov a citácií na jej kľúčové publikačné výstupy, čo dokazuje, že jej vedecká činnosť má v odbornej komunite viditeľnosť a je prínosná v národnom i medzinárodnom kontexte. Na tomto mieste musím dodať, že jej publikované výstupy sa aj pre mňa osobne mnohokrát stali zdrojom zásadných informácií, ktoré som v poslednom období citoval, čo len potvrdzuje význam Filovej vedeckej činnosti v širšom kontexte bádania o dejinách slovenskej kinematografie. Otázky k predloženej habilitačnej práci: 1. V súvislosti s výskumom témy vojnového Slovenského štátu v non-fiction tvorbe: Akým spôsobom sa v súčasnej slovenskej dokumentárnej kinematografii (po roku 1989/2000) mení naratív zobrazovania SNP v porovnaní s ideologicky podmienenými schémami predchádzajúcich dekád? 2. Vzhľadom na váš záujem o oral history: Ako vnímate napätie medzi subjektívnou výpoveďou pamätníka a faktografickým archívnym dokumentom pri rekonštrukcii dejín slovenskej filmovej kultúry? Na základe predložených spisov, súpisov a dokumentácie súhlasím so začatím habilitačného konania Mgr., Mgr. art. Evy Filovej, ArtD. a po jeho úspešnom priebehu s udelením vedecko-pedagogickej hodnosti docent.

Záverečnú prácu hodnotím: **P - Prospel(a)**

Bratislava 19.05.2026 Podpis: _____